

การศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1
A Study of State and Problems of Strategic Planning of School
Administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary
Educational Service Area Office 1

พัชรี พิมพิลา¹ นริศนันท์ เดชสุระ² และ พรเทพ ฐิ์แผน³

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

^{2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email : kaiandfasd@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยาเขต 1 และ 2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการวางแผน กลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 และ 0.94 และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (T-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การวางแผนกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were as follows : 1) to study state and problems of strategic Planning of school administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to compare state and problems of strategic planning of school administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 for the different size of schools. The sample was selected from 128 schools administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary

Educational Service Area Office 1. The research instrument was a questionnaire; the reliabilities rating scale were 0.96 and 0.94. The data analysis were mean, standard deviation and T-test. The research findings were as follows : 1) the state of strategic Planning of school administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspect were at the high level, and the problems of strategic planning of school administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspect were at medium level; and 2) the comparison of state and problems of strategic planning of school administrators under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 for the different size of schools were overall and the significant different at the.05 level.

Keywords: Strategic, Strategic Planning, Administrator

1. บทนำ

โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการที่ไม่คงที่ ดังนั้นแผนกลยุทธ์สามารถช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นและเตรียมการหาวิธีการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อองค์การไว้ล่วงหน้า ซึ่งองค์กรไม่สามารถคาดการณ์สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ซึ่งจะมีผลต่อความอยู่รอดขององค์กร ดังนั้นแผนกลยุทธ์สามารถช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การแข่งขันมีความรุนแรงและมากขึ้น [1] ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพราะในการวางแผนกลยุทธ์ให้ความสำคัญกับการศึกษา วิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมภายนอกของหน่วยงานเป็นประเด็นสำคัญ สอดรับกับการกระจายอำนาจเป็นกระแสหลักการบริหารในปัจจุบัน และสอดคล้องกับหน่วยงานหลักในเรื่องที่สำคัญ ๆ ทั้งยังเป็นการวางแผนแบบท้าทายความสามารถ และช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน [2]

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนกลยุทธ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรทั้งภายในและ

ภายในโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ พร้อมให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ [3] พร้อมเพื่อการจัดการศึกษา

การวางแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมักมีปัญหที่เกิดขึ้นเนื่องจากปัจจุบันเป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย ยังขาดความรู้ตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นรูปธรรม การใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ ข้าราชการครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน แผนที่วางไว้ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ขาดการควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตาม ขาดการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู เพราะผู้บริหารสถานศึกษามักถือเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจ และเห็นว่าการวางแผนเป็นความยุ่งยาก ลื่นเปลืองงบประมาณ เสียเวลา และผู้บริหารสถานศึกษาไม่กล้าที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งจะมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารหรือครูผู้สอนดำเนินการวางแผนในการปฏิบัติงาน [4] และผลการการศึกษางานวิจัย พบว่าโรงเรียนมีปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์ การศึกษาสถานภาพสถานศึกษา และการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา [5] และมีปัญหา

ด้านการศึกษสถานภาพสถานศึกษา การกำหนดทิศทางสถานศึกษา และการกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา [6] จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษายังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สนใจศึกษาสภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3. สมมุติฐานการวิจัย

สภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 188 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 128 คน จำแนกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดโรงเรียน

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ เพศ อายุ และประสบการณ์ในตำแหน่งหรือหน้าที่ปัจจุบันและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวางแผน กลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และ 0.94 จำนวน 46 ข้อ แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทาง การกำหนดกลยุทธ์ และการจัดทำแผนกลยุทธ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามปลายเปิด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage),

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการทดสอบค่าที (T-test)

6. ผลการวิจัย

6.1 สภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากค่าสูงมาต่ำคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และด้านการกำหนดทิศทาง ส่วนรายด้านที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์

6.2 ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากค่าสูงมาต่ำคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้าน การกำหนดกลยุทธ์ และด้านการ

จัดทำแผนกลยุทธ์ ส่วนรายด้านที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดทิศทาง

6.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้าน

6.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในทุกด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียน

รายการ	สภาพการวางแผนกลยุทธ์					ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์					
	ภาพรวม	แปลผล	ขนาดโรงเรียน			ภาพรวม	แปลผล	ขนาดโรงเรียน			
			ใหญ่	เล็ก	Sig			ใหญ่	เล็ก	Sig	
ด้านการวิเคราะห์											
สภาพแวดล้อม	3.83	มาก	4.19	3.41	.00	2.84	ปานกลาง	2.37	3.40	.00	
ด้านการกำหนดทิศทาง	3.81	มาก	4.10	3.43	.00	2.24	น้อย	1.99	2.53	.00	
ด้านการกำหนดกลยุทธ์	3.96	มาก	4.19	3.41	.00	2.69	ปานกลาง	2.24	3.23	.00	
ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์	3.79	มาก	4.19	3.41	.00	2.44	น้อย	2.28	2.62	.00	
รวมเฉลี่ย	3.84	มาก	4.16	3.41	.00	2.55	ปานกลาง	2.22	2.94	.03	

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 สภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการกำหนดกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษารู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตลอดจนเห็นในความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์เพื่อรองรับ

การเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ผู้บริหารต้องดำเนินการพัฒนาตนเองและพัฒนาหน่วยงานอับประกอบด้วยคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนรวมถึงผู้ปกครองและชุมชนซึ่งสอดคล้องกับ พวงรัตน์ เกสรแพทย์ [1] ที่กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญเพราะองค์การนั้นต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการที่ไม่คงที่ ดังนั้นแผนกลยุทธ์สามารถช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหาและอุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นและเตรียมการหาวิธีการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อองค์การไว้ล่วงหน้า และสอดคล้องกับ ไคลเมนต์ และฟรานซิสโก [7] ได้ศึกษาบทบาทของการจัดการเชิงกลยุทธ์และกลยุทธ์ขององค์การ การสร้าง กลยุทธ์ในองค์การที่แตกต่างกัน กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นจะช่วยลดจุดอ่อนและสร้างจุดแข็งในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้กลยุทธ์ที่สร้างนั้นยังมุ่งสร้างโอกาสและหลบหลีกความเสี่ยงในสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การอีกด้วย กลยุทธ์และการวางแผนกลยุทธ์ในส่วนของระบบการปฏิบัติงาน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง บุคลากร และคุณภาพโดยรวมเป็นภารกิจหลักของการบริหารงานโดยทั่วไป สอดคล้องกับ นันทพล พงษ์สรอย [4] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผน กลยุทธ์ ของ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ที่พบว่าสภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุภา แขวงเมือง [8] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ที่พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

7.2 ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนกลยุทธ์มีการรณรงค์ให้หน่วยงานมีการใช้แผนกลยุทธ์

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นไปได้ที่การวางแผนกลยุทธ์จะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์รู้ถึงเทคนิคในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค รู้จักการกำหนดทิศทางการศึกษา กำหนดกลยุทธ์ ตลอดจนจนถึงการจัดทำแผนกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิพล ไตรรัตน์สิงห์กุล [9] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศะเชิงเทรา เขต 1 ที่พบว่า ปัญหาโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ วรณา สุภาพุฒ [10] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตที่พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

7.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลางซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและผลปรากฏดังนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันด้านจำนวนตัวบุคคลที่อยู่ในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางจะมีตัวเลือกสำหรับการแต่งตั้งหรือมอบหมายหน้าที่ในการวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค การกำหนดทิศทาง กำหนดกลยุทธ์ และการจัดทำแผนกลยุทธ์ จะทำให้ดีกว่าจึงมีผลให้เมื่อเปรียบเทียบสภาพ

การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยการทดสอบค่าที (T-test) พบว่า สภาพการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการวางแผนกลยุทธ์มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ นันทพล พงษ์สรอย [4] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ที่พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุภา แขวงเมือง [8] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบการวางแผนกลยุทธ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาเป็นจำนวนมากขึ้น จากข้อมูลพื้นฐานข้างต้นมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 0-10 ปี จำนวน 67 คน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาใหม่นี้มักได้บรรจุลงในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนให้เกิดความรู้

และทักษะในการวางแผนกลยุทธ์ได้ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคคลกล่าวจำกัดด้วยทั้งจำนวนและความสามารถจึงเป็นเหตุทำให้เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยการทดสอบค่าที (T-test) พบว่า ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการวางแผนกลยุทธ์มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สมชาย สุขผึ้ง [11] ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ สุทธิพล ไตรรัตน์สิงห์กุล [9] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และพบว่า ผลการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่า ปัญหาสูงสุดในด้านนี้คือ การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งที่มีผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญและควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนและการวางแผนเก็บรวบรวม

ข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งที่มีผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนการวางแผนกลยุทธ์ทุกครั้ง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

8.1.2 ด้านการกำหนดทิศทาง พบว่า ปัญหาสูงสุดด้านนี้คือ การตั้งปณิธานความคาดหวังที่จะพัฒนาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการตั้งปณิธานความคาดหวังที่จะพัฒนาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ เพื่อเป็นการตั้งเป้าหมายให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้แล้วพร้อมดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางของโรงเรียนโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากชุมชนและองค์กรต่าง ๆ

8.1.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ พบว่าปัญหาสูงสุดในด้านนี้คือ การพัฒนาบุคลากรโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้มีประสบการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์เป็นวิทยากรให้ความรู้เพื่อแนะนำแก่คณะทำงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาบุคลากรโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้มีประสบการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้และแนะนำแก่คณะทำงาน และกำหนดกลยุทธ์ที่ช่วยกระตุ้นให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่

8.1.4 ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ พบว่า ปัญหาสูงสุดในด้านนี้คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนประกอบด้วยแผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนที่มีองค์ประกอบครบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยแผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาและสร้างความตระหนักกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ควรศึกษาสภาพและปัญหาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

8.2.2 ด้านการกำหนดทิศทาง ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาด้านการกำหนดทิศทางในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

8.2.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

8.2.4 ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์ ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] พวงรัตน์ เกสรแพทย์, “การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา”, สุวีริยาสาส์น, 2551.
- [2] มนตรี สิงห์สุวรรณ, “การจัดการศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์”, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550.
- [3] ชีระ รุญเจริญ, “ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา”, ข่าวฟ้า (พิมพ์ครั้งที่ 4), 2550.
- [4] นันทพล พงษ์รอย, “สภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2550.

- [5] ประคอง บุญสร้าง, “ศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- [6] ปราณี เอื้อศิลามงคล, “ศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- [7] O. Climent and R. Francisco, “Strategy and strategic management of organizations”, Prentice Hal, 1992.
- [8] สุภา แขวงเมือง, “การวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม, 2557.
- [9] สุทธิพล ไตรรัตน์สิงห์กุล, “ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในอำเภอเมืองระยองเขต 1”, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- [10] วรรณ สุภาพุฒ, “การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2553.
- [11] สมชาย สุขผึ้ง, “การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.